

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The English Instructional Model USING Scenario-Based Learning to Enhance English Ability and Self-Efficacy of undergraduate students

สุดคณิง นฤพนธ์จิรกุล*

Sudkanung Naruponjirakul *

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์**

Paitoon Sinlarat**

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

* Ph.D. Candidate, Doctor of Education in Curriculum and Instruction, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

* Email: skanung@dpu.ac.th

** ศาสตราจารย์กิตติคุณ และปริญญาเอก อาจารย์อาวุโส สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

** Emeritus Professor and Ph.D., Senior Lecturer, Program of Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

** Email: paitoon@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และ 2) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยจำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเกิดจากการผสมแนวคิดการเรียนรู้อจากสถานการณ์เสมือนจริง การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ และการปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อยประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนทบทวนตรวจสอบความรู้เดิม ขั้นตอนเผชิญสถานการณ์เสมือนจริง ขั้นตอนทำงานร่วมกัน ขั้นตอนเสนอผลงานกลุ่ม และขั้นตอนเรียนรู้ด้วยตนเอง และ (4) การวัดและประเมินผล 2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop an English instructional model using scenario-based learning to enhance English ability and self-efficacy of undergraduate students, and 2) to evaluate the effectiveness of the developed instructional model. Samples were 45 Dhurakij Pundit University undergraduate students. Research instruments included the English ability test, the self-efficacy questionnaire, and the student satisfaction questionnaire. Data were analyzed by using mean score, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and content analysis.

The findings were as follows: 1) The English instructional model using scenario-based learning which is developed by blending the scenario-based learning, scaffolding, and the gradual release of responsibility consists of 4 components: (1) principles; (2) objectives; (3) 6 stages of instructional procedures including acknowledging learning objectives, reviewing background knowledge, facing scenarios, working collaboratively, eliciting performance, and learning independently; and (4) assessment and evaluation. 2) The effectiveness of the developed instructional model revealed that the students' posttest average scores of the English ability test were significantly higher than their pretest average scores at the .05 level. The posttest average scores of the self-efficacy questionnaire were significantly higher than their pretest average scores at the .05 level. Finally, the student satisfaction towards the developed instructional model was at the high level in all aspects.

Keywords: Instructional Model, Scenario-based Learning, Self-efficacy

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 ต้องการผู้ที่มีทักษะการคิดและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ภาคีเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for the 21st Century Skills: P21) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นบริบทที่ตรงตามโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและสัมพันธ์กับตัวผู้เรียน ผู้เรียนในยุคนี้ควรรู้จักคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนยุคใหม่จึงต้องเปลี่ยนไป ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ได้มากและรวดเร็วขึ้น เน้นการสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุก ใช้ทักษะการทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์เพื่อการต่อยอดสู่การสร้างสิ่งใหม่ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าจะผลิตบัณฑิตที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และยังคงมั่นใจว่าการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่าการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเน้นความสำคัญไปที่เนื้อหาวิชา มีการกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาที่ต้องเรียนมากมาย และเน้นการสอบเพื่อวัดผลการเรียนรู้ การสอนในระดับอุดมศึกษาผู้สอนมักใช้วิธีการสอนตามรูปแบบที่ตนเคยเรียนมา ส่วนมากเป็นการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการบรรยายให้ความรู้ โดยอาศัยหนังสือเรียนเป็นสื่อในการสอน ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียว ปัญหาที่พบตามมาคือผู้เรียนไม่ได้ใช้ทักษะและความคิดขั้นสูง จึงไม่ได้พัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเต็มที่ ขาดความรู้ทางวัฒนธรรมและความเป็นพลเมืองที่มีความคิด ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนในห้องเรียนกับสถานการณ์ที่ประสบจริงในการทำงาน จึงทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่พร้อมในการทำงานในอนาคต (Beers, 2011)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษานั้น บัณฑิตได้รับการคาดหวังให้ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและขยายขอบเขตการเรียนรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนของตนเอง เช่น การใช้ทักษะการอ่านเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลจากบทความวิชาการ แต่ถึงแม้นักศึกษาไทยจะเรียนวิชาภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศตั้งแต่ระดับประถมศึกษามานานกว่า 10 ปี แต่ระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษยังอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ปรากฏอย่างชัดเจน ได้แก่ นักศึกษาไม่สามารถอธิบายและตอบโต้ข้อซักถามในการนำเสนอผลงานหรือข้อมูลได้ดีพอ ไม่มีความรู้และเทคนิคในการนำเสนอผลงานและข้อมูล ไม่สามารถสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ กับชาวต่างประเทศได้ ไม่สามารถเขียนหรือพูดวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลได้ ไม่สามารถเขียนอธิบายผลการทดลอง โครงการ บทคัดย่อ และรายงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียนและ/หรือการทำงาน ถึงแม้นักศึกษาจะเห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษาอังกฤษแต่ก็ยังมีขาดความสามารถและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ต่างๆ (สุวรรณี พันธุ์พริกส์ และฉัตรลิกา มหาพูนทอง, 2550) ด้วยความตระหนักถึงความจำเป็นที่บัณฑิตไทยต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เมื่อทำงานจริง และเร่งเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผูกพันทักษะการคิดและการแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่พึงประสงค์ในตลาดแรงงานยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี
2. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการเรียนการสอน เป็นลักษณะหรือสภาพการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือ และนำไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น กระบวนการสอนต้องได้รับการทดสอบตามระเบียบวิธีที่เหมาะสมจนมั่นใจได้ว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายได้จริง รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการหรือแนวคิด วัตถุประสงค์หรือความคาดหวังในผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงตามรูปแบบที่สร้างขึ้น วิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมบรรยายละเอียดของกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อบ่งบอกถึงผลที่ได้รับจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น (ทีศนา แคมมณี, 2556; Joyce, Weil, & Calhoun, 2011)

แนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง (Scenario-based learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่มีลักษณะตรงกับโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งมีความซับซ้อน ในการแก้ปัญหาผู้เรียนต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานร่วมกันเป็นทีม และทักษะการตัดสินใจ การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงจะเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจเชิงลึกในสิ่งที่เรียน ทักษะและการเรียนรู้ที่ได้จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเข้าสู่สภาพการทำงานจริง ลักษณะของการสอนตามแนวการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงมีความแตกต่างจากการสอนแบบดั้งเดิม แต่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน คิดแก้ปัญหาที่ไม่มีคำตอบตายตัวล่วงหน้า ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในขณะที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เชิงปฏิบัติสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีพลวัต (Errington, 2010) ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้เนื่องจากเป็นการบูรณาการความรู้เข้ากับทักษะอาชีพ ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างจริงและได้ฝึกปฏิบัติภายใต้สถานการณ์เสมือนจริง พร้อมทั้งฝึกวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรับมือกับความไม่แน่นอนและการไม่มีคำตอบตายตัวซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นทักษะทางปัญญา เนื่องจากผู้เรียนจำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบนั้น การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงจึงช่วยสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะการมองโลกกว้าง การคิดแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Van der Heijden, 2002) สร้างทักษะทางสังคม เกิดการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันอันเป็นการส่งเสริมทักษะการทำงานในอนาคต เมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะเหล่านี้บ่อยครั้งจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานจริง และยังช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านอารมณ์และวัฒนธรรมการทำงาน โดยเฉพาะการตรงต่อเวลา มารยาทในการทำงานกลุ่ม การเลือกใช้ถ้อยคำ การทำงานแบบมีอาชีพ เป็นต้น

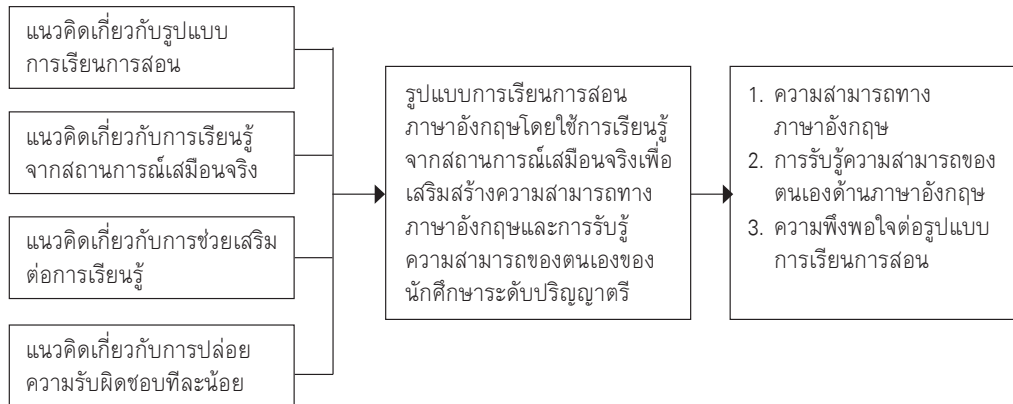
แนวคิดการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนที่ยังไม่สามารถทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งให้สามารถทำได้สำเร็จลุล่วง ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงกว่า เช่น ครูผู้สอน เพื่อน หรือผู้ปกครอง และเมื่อผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้นผู้สอนจะค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงจนกระทั่งสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล จะเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Hammond & Gibbons, 2001) องค์ประกอบสำคัญของการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ คือ ต้องมีการสนับสนุนอย่างทันที่และตรงกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน (Contingency) ผู้สอนต้องค่อยๆ ลดระดับความช่วยเหลือลงตามระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นของผู้เรียน (Fading)

และถ่ายโอนความรับผิดชอบในการเรียนรู้ไปสู่ตัวผู้เรียน (Transfer of responsibility) เมื่อผู้เรียนมีพัฒนาการและความสามารถในการทำภาระงานเพิ่มสูงขึ้น (Van de Pol, Volman, & Beishuizen, 2010) ในการจะใช้การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ประเภทใดนั้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเลือกวิธีการแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อให้ได้รับความรู้หรือแนวคิดใหม่ การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ไม่ใช่เพียงการช่วยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้น แต่ผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้กลวิธีต่างๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเสริมสร้างความเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างอิสระในสถานการณ์ใหม่ภายในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของตนเอง การจัดการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก ผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างมีความหมายผ่านการทำกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร และมองเห็นความสำเร็จในการเรียนของตนเอง การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นและจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อขยายขอบเขตความเข้าใจของผู้เรียนและลดความสับสน ทำให้การทำกิจกรรมหรือภาระงานชัดเจนและง่ายขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนไม่หลงทาง และสามารถเรียนรู้ตามแผนที่ผู้สอนวางไว้ นอกจากนี้ การช่วยเสริมต่อการเรียนรู้จะช่วยลดความไม่แน่นอน ลดความผิดพลาดและความวิตกกังวลที่จะเกิดกับผู้เรียน เนื่องจากผู้สอนให้ทำงานที่ละชั้น ผู้เรียนจะมีการรับรู้คุณค่าในตนเอง (Self-esteem) และรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เพิ่มขึ้น อันเกิดจากความมั่นใจว่าจะสามารถทำภาระที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ (Wood, Bruner, & Ross, 1976)

แนวคิดการปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย (Gradual release of responsibility) คือการถ่ายโอนความรับผิดชอบในการเรียนการสอนจากที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางมาเป็นการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จนกระทั่งผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้นและกลายเป็นผู้เรียนรู้อย่างอิสระ (Independent learner) ในที่สุด (Fisher & Frey, 2014) รูปแบบของแนวคิดการปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อยประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสอนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Focused instruction) หมายถึง การแสดงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ชัดเจนให้ผู้เรียนรับทราบ หัวใจสำคัญของการสอนอย่างมีจุดมุ่งหมายคือการที่ผู้สอนต้องแจ้งอย่างชัดเจนว่าการเรียนในแต่ละครั้งมีวัตถุประสงค์อะไร ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้อะไรบ้าง และจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้กับภาระงานอะไร เมื่อผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายในการเรียนอย่างชัดเจนจะทำให้การเรียนในแต่ละครั้งได้ผลดียิ่งขึ้น (2) การสอนแบบชี้นำ (Guided instruction) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มแสดงความรับผิดชอบมากขึ้นในการทำภาระงานที่ได้รับมอบหมาย การสอนนั้นมุ่งไปที่ผู้เรียนทั้งห้องหรือกลุ่มย่อยก็ได้ สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้คือการที่ผู้สอนวางแผนมาเป็นอย่างดีจนสามารถมองเห็นความต้องการของผู้เรียนรายคนและความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ แล้วจึงสอนในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการหรือคาดหวัง การสอนแบบชี้นำเป็นขั้นตอนที่ยืดหยุ่น ไม่มีข้อกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ขึ้นอยู่กับคำตอบสนองของผู้เรียนว่าต้องการการชี้นำเรื่องใด (3) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative learning) เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกคิดและฝึกสร้างความเข้าใจผ่านการพูดคุยสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมกลุ่ม ภาระงานที่ผู้สอนมอบให้ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและอยากแก้ปัญหาให้สำเร็จเพื่อสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นกับภาระงานในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น ผู้สอนต้องมั่นใจว่าเป็นการสนทนาที่มีความหมายและความรับผิดชอบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กิจกรรมกลุ่มต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหัวข้อภาระงาน ผู้เรียนต้องรู้จักแสวงหาข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเหมาะสมมานำเสนอ คิดไตร่ตรองในสิ่งที่ตนเองและผู้อื่นนำเสนอ และสามารถสรุปเป็นความรู้ได้ในที่สุด และขั้นตอนสุดท้ายของแนวคิดการปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อยคือ (4) การเรียนรู้อย่างอิสระ (Independent learning) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูล ความคิด บริบท ทักษะ และกลวิธีในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างอิสระ ภาระงานที่ผู้สอนมอบให้นั้นต้องเป็นภาระงานตามสภาพจริง (Authentic task) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับมาทั้งหมดในการทำภาระงานนั้นด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างอิสระช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและสร้างความผูกพัน (Engagement) กับการเรียน

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทั้งหมดนี้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 21 กลุ่ม มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 716 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 กลุ่ม โดยมีจำนวนนักศึกษา 45 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) แบบมีหน่วยสุ่มเป็นกลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง จำนวน 8 แผน ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 4.78 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนละ 20 คะแนน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบทดสอบการฟัง ตอนที่ 2 แบบทดสอบการอ่าน ตอนที่ 3 แบบทดสอบการเขียน และตอนที่ 4 แบบทดสอบการพูด รวมเป็นคะแนนเต็ม 80 คะแนน ผลการประเมินความสอดคล้อง (The index of item-objective congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.23-0.80 อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

3. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่าความมั่นใจ 7 ระดับ ตั้งแต่ระดับไม่มั่นใจเลยจนถึงระดับมั่นใจมากที่สุด ผลการประเมินความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

4. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการประเมินความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบพื้นฐานความเข้าใจในทักษะภาษาอังกฤษ และนำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพื่อเก็บเป็นข้อมูลก่อนการทดลองใช้รูปแบบ

ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงด้วยการทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวแบบมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest posttest design) โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้

ระยะที่ 3 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงครบตามแผนการสอนที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบบาค่าความแตกต่าง และนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน และแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อภาษาอังกฤษไปให้นักศึกษาตอบเพื่อประเมินผล

ระยะที่ 4 หลังจากรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t-test แบบ paired samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษและการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกิดจากการผสมแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง แนวคิดการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ และแนวคิดการปล่อยความรับผิดชอบทีละน้อย ซึ่งมีหลักการร่วมกันอันสำคัญคือการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้เรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยที่ผู้สอนลดบทบาทจากการสอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในที่สุด

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และ (4) การวัดและประเมินผล

(1) หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา การเรียนรู้เกิดจากการทำงานร่วมกัน ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน โดยผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากผู้สอนและเพื่อนด้วย

วิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผู้สอนลดบทบาทจากตนเองเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตรงตามศักยภาพก็จะมีเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

(2) วัตถุประสงค์สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะจากการเรียนด้วยสถานการณ์เสมือนจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการคิดและตัดสินใจเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และเพื่อเสริมสร้างความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษ

(3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ขั้นเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ (Acknowledging learning objectives) เป็นขั้นตอนที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนรับทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละครั้ง และเห็นเป้าหมายในการประยุกต์ใช้ความรู้กับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

3.2 ขั้นทบทวนตรวจสอบความรู้เดิม (Reviewing background knowledge) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจสอบตนเองว่ามีความรู้เดิมหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่มาากน้อยเพียงใด เป็นการปรับหรือเติมพื้นความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่

3.3 ขั้นเผชิญสถานการณ์เสมือนจริง (Facing scenarios) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนรู้จักสถานการณ์เสมือนจริงซึ่งผู้เรียนมีโอกาสได้พบเจอในชีวิตจริง สถานการณ์เสมือนจริงกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ และยังเป็นการรอบให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของการเรียนแต่ละครั้ง

3.4 ขั้นทำงานร่วมกัน (Working collaboratively) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันจากการทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์เสมือนจริงที่ได้รับ และได้รับการเสริมต่อการเรียนรู้จากผู้สอนหรือเพื่อนเมื่อกลุ่มเกิดปัญหาหรืออุปสรรค

3.5 ขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม (Eliciting performance) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเสนอผลงานตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเอง

3.6 ขั้นเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning independently) เป็นขั้นตอนที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้มาจากขั้นตอนก่อนหน้านี้ทำภาระงานอย่างเป็นอิสระ เพื่อเป็นการทดสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหรือไม่ และสามารถแสดงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้หรือไม่

(4) การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ การประเมินความสามารถทางภาษาอังกฤษ การประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการประเมินความพึงพอใจ

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง

2.1 นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษกลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นสูงที่สุด ตามด้วยกลุ่มที่มีความสามารถปานกลางและกลุ่มที่มีความสามารถต่ำตามลำดับ

2.3 นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษกลุ่มสูงมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านภาษาอังกฤษสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษกลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษากลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำมีการรับรู้ความสามารถของตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดด้าน โดยมีความพึงพอใจด้านผู้สอนอยู่ในอันดับสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69)

ตามด้วยด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69) ด้านการวัดและประเมินผล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63) ด้านเนื้อหาที่เรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แซมมธินี (2556) และ Joyce, Weil, and Calhoun (2011) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและสัมพันธ์กันจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลสูงที่สุดกับผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้น รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีแนวคิดพื้นฐาน จากการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงยังอยู่ในวงจำกัด มีเพียงสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ริเริ่มใช้สถานการณ์เสมือนจริงในการจัดการเรียนการสอน รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาไทย

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาอังกฤษหลังเรียนพบว่า สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่มตามระดับความสามารถของนักศึกษา ก็พบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มมีความสามารถมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงทำให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจนว่าต้องเรียนรู้สิ่งใด สถานการณ์เสมือนจริงนั้นกระตุ้นความสนใจ และทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของตนเองและใช้ทักษะหลายอย่างในการทำภาระงานให้สำเร็จ (Errington, 2010; Naidu, 2008) นอกจากนี้ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผู้เรียนเริ่มแสดงบทบาทรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ฝึกการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หากมีประเด็นใดที่ไม่เข้าใจ ผู้เรียนจะรู้จักแสวงหาการช่วยเหลือต่อการเรียนรู้จากเพื่อนหรือครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปล่อยความรับผิดชอบที่ละน้อยให้ผู้สอนลดบทบาทการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้เรียนมาเพื่อร่วมมือกันทำงานให้สำเร็จ และสนับสนุนช่วยเหลือการทำงานของผู้อื่นในกลุ่ม ทักษะเหล่านี้จะเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองและเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานยุคปัจจุบัน (Hammond & Gibbons, 2001)

3. ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาหลังจากเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษของตนเองมากขึ้นจากการได้รู้จักกับสถานการณ์เสมือนจริงที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และจากขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนและการทำงานด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือต่อการเรียนรู้มาเป็นส่วนเสริมให้ผู้เรียนเพิ่มระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองอีกด้วย ซึ่งการช่วยเหลือต่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่มาจากการที่เพื่อนคนที่เก่งช่วยเพื่อนคนที่อ่อนกว่า การที่นักศึกษามีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน นักศึกษาจะไม่ย่อท้อต่อการเรียน พยายามแก้ไขปัญหาจากภาระงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งแสวงหาหนทางในการแก้ปัญหา จึงส่งผลให้ความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Mills, Pajares, and Herron (2007) งานวิจัยของ Sirtaratan (2013) ที่พบว่า ความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ Johnson, Freedman, and Thomas (2008) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงมีส่วนช่วยให้การเรียนภาษา

ต่างประเทศประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้เรียนมีความวิตกกังวลน้อยลง และมีการใช้กลวิธีการเรียนเพื่อจัดการกับอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียน อีกทั้ง Bandura (1997) ยังเสริมอีกด้วยว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวทำนายความสำเร็จทางวิชาการได้ดีกว่าปัจจัยอื่นๆ

4. ผลการวิจัยพบว่า แหล่งที่มาของการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองที่สำคัญที่สุดคือ การที่ผู้เรียนเห็นตนเองประสบความสำเร็จ ในประเด็นนี้อภิปรายได้ว่า การที่ผู้เรียนเห็นตนเองประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในเรื่องที่ยากลำบากเช่นการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจะเพิ่มความเชื่อมั่นในการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความอดทนและไม่ย่อท้อต่อการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1997) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ส่วนตัวที่ประสบความสำเร็จ (Enactive mastery experience) เป็นแหล่งที่มาของการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองได้ดีที่สุด สำหรับอันดับรองลงมา ได้แก่ การที่ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นลักษณะของผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่มักมีความวิตกกังวลเมื่อต้องเรียนภาษาที่ไม่คุ้นเคย ผู้เรียนจึงรู้สึกว่าการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและตนเองมีความพร้อมในการเรียนจะทำให้การเรียนภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการเรียนไปพร้อมๆ กับเพื่อนและมีครูผู้สอนคอยช่วยเหลือจะยิ่งทำให้ผู้เรียนมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

ข้อค้นพบจากการวิจัย

1. นักศึกษาสนใจการใช้เทคโนโลยีในการช่วยจัดการเรียนรู้ เช่น การสร้างวีดิทัศน์จากสถานการณ์จำลอง การเรียนรู้สถานการณ์จากการชมวีดิทัศน์ในช่อง YouTube เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนในปัจจุบันที่สนใจแสวงหาความรู้จากการใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนภาษา (Technology-enhanced language learning) จึงเป็นกุญแจสำคัญที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและความผูกพันกับการเรียนภาษาต่างประเทศ

2. การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบนี้ช่วยให้นักศึกษาฝึกทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างยืดหยุ่น ฝึกความรับผิดชอบจากการต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องเผชิญเมื่อเข้าสู่โลกการทำงานจริง ถึงแม้สภาพการเรียนการสอนยังเป็นเพียงการสมมติสถานการณ์ให้เหมือนจริงแต่นักศึกษาก็เกิดแนวคิดและเห็นภาพการทำงานจริงได้ในระดับหนึ่ง รูปแบบการเรียนการสอนนี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านภาษาอังกฤษแต่ยังเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบฝึกให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษามีโอกาสพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดปัญหา โดยเฉพาะในส่วนของเนื้อหาภาษาอังกฤษ นักศึกษารู้จักขอความช่วยเหลือจากเพื่อน และเพื่อนสามารถสอนเพื่อนในกลุ่มกันเองโดยไม่ต้องรอรับความรู้จากผู้สอน ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบเดิมที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ผู้เรียนมีหน้าที่รอรับความรู้เพียงอย่างเดียว รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงจึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสอนตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้สอน

บทสรุป

จากการวิจัยนี้พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงสามารถส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ดีขึ้นและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการรับรู้ความสามารถของตนเอง รูปแบบนี้ยังเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการทำงานกับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจะแสวงหาหนทางเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น บทบาทครูในอนาคตที่สอนแบบป้อนความรู้จะลดลง ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนนี้จึงเหมาะกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้สอนมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสอนตนเองได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษควรนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการตามสภาพของผู้เรียน เช่น การนำเสนอสถานการณ์เสมือนจริงนั้นผู้สอนอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้นำเสนอเอง (Learner-generated scenarios) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์และทำความเข้าใจสถานการณ์ที่อาจจะพบเจอในการทำงานจริง ผู้สอนอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมหรือลักษณะของภาระงานเพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมหรือภาระงานด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเกิดความเชื่อมั่นในการรับรู้ความสามารถของตนเอง อีกทั้งผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเสริมการทำกิจกรรม เช่น การผลิตวิดีโอทัศน์ เนื่องจากผู้เรียนในปัจจุบันนิยมการใช้เทคโนโลยีและชอบแสดงออก สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษไม่สูงนัก ผู้สอนควรให้ผู้เรียนที่เก่งกว่าคอยเป็นที่เลี้ยง แต่ต้องระวังไม่ให้เกิดการพึ่งพาเพื่อนที่เก่งกว่ามากเกินไป หากบรรยากาศการเรียนภาษาอังกฤษผ่อนคลาย ผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำจะเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจนสามารถทำภาระงานได้สำเร็จ

3. จากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถสอนหรือถ่ายทอดความรู้ในกลุ่มเพื่อนด้วยตนเอง ผู้สอนควรนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้สอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศหรือรายวิชาอื่นๆ และสนับสนุนหรือจัดกิจกรรมตามขั้นตอนที่ปรากฏในรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสสอนเพื่อนด้วยตนเอง เพราะการสอนคนอื่นเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

บรรณานุกรม

- ทีศนา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณี พันธุ์พริกส์, และฉลิลิกา มหาพูนทอง. (2550). การศึกษาความสามารถ ปัญหาและความต้องการในการใช้ ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 17(3), 66-72.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Beers, S. Z. (2011). Teaching 21st century skills: An ASCD action tool. Alexandria, Virginia: Association of Supervision and Curriculum Development.
- Errington, E. P. (2010). *Preparing graduates for the professions using scenario-based learning*. Brisbane: Post Pressed.
- Fisher, D., & Frey, N. (2014). *Better learning through structured teaching: A framework for the gradual release of responsibility* (2nd ed.). Alexandria, Virginia: Association of Supervision and Curriculum Development.
- Hammond, J., & Gibbons, P. (2001). What is scaffolding? In J. Hammond (Ed.), *Scaffolding: teaching and learning in language and literacy education* (pp. 1-14). New Town, NSW: Primary English Teaching Association.
- Johnson, H., Freedman, L., & Thomas, K. (2008). *Building reading confidence in adolescents: Key elements that enhance proficiency*. California: Corwin Press.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2011). *Models of teaching* (9th ed.). Boston, MA: Pearson Education Inc.
- Mills, N., Pajares, F., & Herron, C. (2007). Self-efficacy of college intermediate French students: Relation to achievement and motivation. *Language Learning*, 57(3), 417-442.
- Naidu, S. (2008). *Situated learning designs for professional development: Fundamental principles and case studies*. Retrieved March 21, 2016, from http://wikieducator.org/images/3/37/PID_784.pdf
- Siritaratn, N. (2013). English self-efficacy beliefs of EFL low proficiency graduates students. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(3), 461-468.
- Van der Heijden, K. (2002). *The sixth sense: Accelerating organizational learning with scenarios*. New York: John Wiley & Sons.
- Van de Pol, J., Volman, M., & Beishuizen, J. (2010). Scaffolding in teacher-student interaction: A decade of research. *Educational Psychology Review*, 22(3), 271-296.
- Wood, D., Bruner, J., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 17(2), 89-100.